

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Finance a Finanční Nároky](#) > [Platební Neschopnost](#) > [Poland](#)

Platební neschopnost

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Polsko

1 Proti komu lze zahájit insolvenční řízení?

Insolvenční řízení ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (přepřacované znění) v Polsku upravují dva právní předpisy:

- zákon o insolvenčním řízení ze dne 28. února 2003 (*Prawo upadłościowe*, Sb. zákonů (*Dziennik Ustaw*) z roku 2016, č. 1520), v platném znění,
- zákon o restrukturalizaci ze dne 15. května 2015 (*Prawo restrukturyzacyjne*, Sb. zákonů 2022, č. 2309, v platném znění).

Ustanovení zákona o insolvenčním řízení upravují likvidační řízení související s platební neschopností, tj. „insolvenční“ (*upadłość*). Zákon o restrukturalizaci upravuje restrukturalizační řízení související s rizikem platební neschopnosti, tj. „řízení o schválení vyrovnání s věřiteli“ (*postępowanie o zatwierdzenie układu*, články 210–226h), „zrychlené vyrovnací řízení“ (*przyspieszone postępowanie układowe*, články 227–264), „vyrovnací řízení“ (*postępowanie układowe*, články 265–282) a „sanační řízení“ (*postępowanie sanacyjne*, články 283–323).

Cílem insolvenčního řízení (*postępowanie upadłościowe*) je v maximální možné míře uspokojit pohledávky věřitelů, a je-li to možné, uchránit podnik dlužníka před zavřením. Insolvenční řízení se zahajuje pouze na návrh a zahrnuje dvě fáze: řízení o vyhlášení úpadku a řízení po vyhlášení úpadku.

Řízení o schválení vyrovnání s věřiteli umožňuje dlužníkovi uzavřít dohodu o vyrovnání tím, že sám shromáždí hlasy věřitelů bez zapojení soudu. Toto řízení lze použít, pokud sporné pohledávky, na základě nichž mohou věřitelé hlasovat o dohodě o vyrovnání, tvoří nejvýše 15 % všech pohledávek, které věřitelé opravňují hlasovat o dohodě o vyrovnání.

Zrychlené vyrovnací řízení umožňuje dlužníkovi uzavřít dohodu o vyrovnání poté, co byl sestaven seznam pohledávek a schválen zjednodušeným způsobem. Toto řízení lze použít, pokud sporné pohledávky, na základě nichž mohou věřitelé hlasovat o dohodě o vyrovnání, tvoří nejvýše 15 % všech pohledávek, které věřitelé opravňují hlasovat o dohodě o vyrovnání.

Vyrovnací řízení umožňuje dlužníkovi uzavřít dohodu o vyrovnání poté, co byl sestaven a schválen seznam pohledávek. Toto řízení lze použít, pokud sporné pohledávky, na základě nichž mohou věřitelé hlasovat o dohodě o vyrovnání, tvoří nejvýše 15 % všech pohledávek, které věřitelé opravňují hlasovat o dohodě o vyrovnání.

Sanační řízení umožňuje dlužníkovi přijmout sanační opatření (jejichž účelem je reorganizace podniku dlužníka) a po sestavení a schválení seznamu pohledávek uzavřít s věřiteli dohodu o vyrovnání. Sanační opatření zahrnují právní i praktická opatření, jejichž účelem je zlepšit ekonomickou situaci dlužníka, zajistit, aby byl opět schopen plnit své závazky, a zároveň jej chránit před exekucí.

Insolvenční řízení je možné zahájit proti podnikateli. Podle článku 43(1) polského občanského zákoníku se podnikatelem rozumí fyzická osoba, právnická osoba nebo organizační jednotka bez právní subjektivity, jejíž právní způsobilost je stanovena zákonem a která vykonává podnikatelskou nebo profesní činnost vlastním jménem.

Návrh na zahájení insolvenčního řízení může podat dlužník a každý z jeho osobních věřitelů.

Insolvenční řízení může být též zahájeno proti:

1. společností s ručením omezeným a jednoduchým akciovým společností nevykonávajícím podnikatelskou činnost;
2. společníkům v osobních obchodních společnostech, kteří ručí neomezeně celým svým majetkem za splnění závazků společnosti;
3. společníkům v osobních společnostech pro výkon svobodných povolání.

Insolvenční řízení může být rovněž zahájeno proti fyzickým osobám, které nevykonávají podnikatelskou činnost (čl. 491(1) a násl. zákona o insolvenčním řízení). Toto řízení se vede pouze na žádost dlužníka, pokud dlužník není bývalým podnikatelem, přičemž v takovém případě může návrh na zahájení insolvenčního řízení podat také věřitel, a to až do jednoho roku po výmazu podnikatele z příslušného rejstříku.

Restrukturalizační řízení může být zahájeno v souvislosti s:

1. podnikateli ve smyslu článku 43(1) občanského zákoníku;
2. společnostmi s ručením omezeným a jednoduchými akciovými společnostmi nevykonávajícími podnikatelskou činnost;
3. společníky v osobních obchodních společnostech, kteří ručí neomezeně celým svým majetkem za splnění závazků společnosti;
4. společníky v osobních společnostech pro výkon svobodných povolání.

Restrukturalizační řízení podle zákona o restrukturalizaci se nezahajuje v souvislosti s fyzickými osobami, které nevykonávají podnikatelskou činnost. Restrukturalizační řízení se vede pouze na žádost dlužníka, vyjma sanačních řízení, která mohou být zahájena také na žádost věřitele, je-li dlužník v platební neschopnosti.

Zákon o insolvenčním řízení stanoví zvláštní formu restrukturalizačního řízení, které lze zahájit ve vztahu k fyzickým osobám, které nevykonávají podnikatelskou činnost, tj. řízení o uzavření dohody o vyrovnání na schůzi věřitelů fyzickou osobou, která nevykonává podnikatelskou činnost (článek 491(25) – článek 491(38) zákona o insolvenčním řízení). Podle těchto ustanovení může dlužník, který je fyzickou osobou, jež nevykonává podnikatelskou činnost, a který se dostal do platební neschopnosti, požádat insolvenční soud o zahájení řízení o uzavření dohody o vyrovnání na schůzi věřitelů. Dlužník, který podal návrh na zahájení insolvenčního řízení, může být soudem odkázán na řízení o uzavření dohody o vyrovnání na schůzi věřitelů, s výjimkou případů, kdy dlužník v návrhu na zahájení insolvenčního řízení účast na tomto řízení odmítl. Soud vyhoví návrhu dlužníka na zahájení řízení o uzavření dohody o vyrovnání na schůzi věřitelů nebo může dlužníka na takové řízení odkázat, pokud z výdělečné schopnosti dlužníka a jeho pracovní situace vyplývá, že je dlužník schopen uhradit náklady řízení o uzavření dohody o vyrovnání a že je možné dohodu o vyrovnání s věřiteli uzavřít a provést.

2 Jaké jsou podmínky pro zahájení insolvenčního řízení?

Insolvenční řízení se zahájí proti dlužníkovi, který se dostal do platební neschopnosti (článek 10 zákona o insolvenčním řízení).

Dlužník je v platební neschopnosti, pokud již není schopen plnit své splatné peněžité závazky. Má se za to, že dlužník ztratil schopnost plnit své peněžité závazky, pokud prodlení s jejich plněním přesáhne tři měsíce. Dlužník, který je právnickou osobou nebo organizační jednotkou bez právní subjektivity, jejíž právní způsobilost je stanovena zvláštním zákonem, je v platební neschopnosti také tehdy, překročí-li jeho peněžité závazky hodnotu jeho majetku a pokud tento stav trvá déle než 24 měsíců. Soud může návrh na zahájení insolvenčního řízení zamítnout, pokud nehrozí krátkodobé riziko, že dlužník nebude schopen plnit své peněžité závazky v okamžiku jejich splatnosti.

Restrukturalizační řízení může být zahájeno vůči dlužníkovi v platební neschopnosti nebo dlužníkovi, jemuž platební neschopnost hrozí. Dlužníkem v platební neschopnosti se rozumí dlužník, který je v platební neschopnosti ve smyslu článků 10 a 11 zákona o insolvenčním řízení. Dlužníkem, jemuž hrozí platební neschopnost, se rozumí dlužník, jehož ekonomická situace značí, že se v krátké době může dostat do platební neschopnosti.

Soud zamítne návrh na zahájení restrukturalizačního řízení, pokud by toto řízení poškodilo věřitele.

Zákon o restrukturalizaci také stanoví zvláštní podmínky pro zahájení každého typu restrukturalizačního řízení.

Řízení o schválení vyrovnání s věřiteli a zrychlené vyrovnací řízení mohou být provedena, pokud sporné pohledávky, na základě nichž mohou věřitelé hlasovat o dohodě o vyrovnání, tvoří nejvýše 15 % všech pohledávek, které věřitele opravňují hlasovat o dohodě o vyrovnání.

Soud zamítne návrh na zahájení vyrovnacího řízení a sanačního řízení, neexistují-li žádné důkazy *prima facie*, že dlužník bude schopen průběžně hradit náklady na řízení a závazky vzniklé po zahájení řízení.

3 Jaký majetek tvoří majetkovou podstatu? Jak se nakládá s majetkem, který dlužník nabyt nebo na něj přešel po zahájení insolvenčního řízení?

Majetková podstata v insolvenčním řízení zahrnuje majetek, který vlastní úpadce ke dni vyhlášení úpadku, i majetek, který úpadce získá v průběhu *insolvenčního řízení (článek 62 zákona o insolvenčním řízení)*. *Výjimky z tohoto pravidla stanoví články 63 až 67a zákona o insolvenčním řízení.*

Do majetkové podstaty nepatří majetek vyloučený z výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu ze dne 17. listopadu 1964 (*Kodeks Postępowania Cywilnego*, Sb. zákonů 2023, č. 1550), odměna úpadce za práci v části, která nepodléhá zabavení, částky získané výkonem zástavního práva nebo hypotéky, pokud úpadce působil jako správce zástavy nebo hypotéky, v části připadající na ostatní věřitele v souladu se smlouvou se správcem, jakož i peněžní prostředky na blokováném účtu oprávněného subjektu ve smyslu čl. 119zg odst. 2 zákona o daňovém řádu (*Ordynacja podatkowa*) ze dne 29. srpna 1997 (Sb. zákonů 2021, č. 1540). V případě vyhlášení úpadku fyzické osoby bez vyživovaných osob se do majetkové podstaty nezahrnuje ani část příjmů úpadce, která – včetně příjmů vyloučených z majetkové podstaty podle bodu 1 – odpovídá 150 % částky stanovené v čl. 8 odst. 1 bodě 1 zákona o sociální pomoci (*Ustawa o Pomocy Społecznej*) ze dne 12. března 2004 (Sb. zákonů 2021, č. 2268 a 2270 a Sb. zákonů 2022, č. 1, 66 a 1079). V případě vyhlášení úpadku fyzické osoby s vyživovanými osobami se do majetkové podstaty nezahrnuje ani část příjmů úpadce, která – včetně příjmů vyloučených z majetkové podstaty podle bodu 1 – odpovídá součinu počtu osob závislých na úpadci plus úpadce a 150 % částky stanovené v čl. 8 odst. 1 bodě 2 zákona o sociální pomoci ze dne 12. března 2004.

Na žádost úpadce nebo správce majetkové podstaty může insolvenční soudce určit poměrnou část příjmů úpadce, která se nezahrnuje do majetkové podstaty, jinak podle odstavce 1a nebo 1b, přičemž přihlédne ke zvláštním potřebám úpadce a vyživovaných osob, včetně jejich zdravotního stavu, bytových potřeb a způsobu jejich uspokojování.

Kromě toho může usnesení schůze věřitelů vyloučit z majetkové podstaty i další majetek úpadce.

Z majetkové podstaty jsou vyloučena také aktiva na pomoc zaměstnancům úpadce a jejich rodinám, a to v podobě hotovosti uložené na samostatném účtu fondu sociálních dávek společnosti zřízeného podle ustanovení o fondu sociálních dávek společnosti, společně s částkami, které mají být vypláceny na tento účet po vyhlášení úpadku, včetně splátek úvěrů na bydlení, bankovních úroků získaných z hotovosti uložené na účtu fondu a poplatků vybraných od osob využívajících sociálních služeb a dávek financovaných z uvedeného fondu a organizovaných úpadcem.

V restrukturalizačním řízení vyrovnací podstata zahrnuje majetek používaný k provozování podniku a majetek ve vlastnictví dlužníka (články 240, 273 a 294 zákona o restrukturalizaci).

4 Jaké pravomoci má dlužník a jaké insolvenční správce?

V insolvenčním řízení (řízení, jehož cílem je likvidace majetku dlužníka) je dlužník zbaven práva spravovat svůj majetek. Správu majetku (majetkové podstaty) (*masa upadłościowa*) přebírá správce majetkové podstaty (*syndyk*). Správce majetkové podstaty přebírá i další povinnosti spojené s provozem podniku dlužníka – vedení podniku, plnění povinnosti podávat zprávy atd.

Jako účastník insolvenčního řízení má dlužník, který je v úpadku, právo na opravné prostředky vymezené v zákoně o insolvenčním řízení, pokud jde o některá rozhodnutí vydaná v průběhu řízení soudem a insolvenčním

soudcem, a právo činit v průběhu řízení podání v souladu se zákonem o insolvenčním řízení.

Při restrukturalizačním řízení se pravomoci dlužníka a insolvenčního správce liší podle typu řízení.

Při řízení o schválení vyrovnání s věřiteli může dlužník vykonávat všechny činnosti vyjma období ode dne vydání rozhodnutí o schválení vyrovnání s věřiteli do dne, kdy se toto rozhodnutí stane pravomocným. Během uvedeného období se použijí stejná pravidla jako při zrychleném vyrovnacím řízení, tj. dlužník může vykonávat běžné řídicí činnosti. Jiné činnosti než běžné řízení musí schválit orgán dohledu nad vyrovnáním.

Ve zrychleném vyrovnacím řízení a vyrovnacím řízení může dlužník vykonávat běžné řídicí činnosti, avšak jiné činnosti než běžné řízení musí schválit orgán soudního dohledu, není-li vyžadován souhlas výboru věřitelů.

Při sanačních řízeních dlužník nemůže řídit svůj podnik a veškeré činnosti vykonává insolvenční správce, není-li vyžadován souhlas výboru věřitelů.

Pokud účinné provádění sanačního řízení vyžaduje osobní účast dlužníka nebo jeho zástupců a tito zároveň zaručí řádné řízení, může soud dlužníkovi povolit řízení celého podniku nebo jeho části v rozsahu, který nepřesahuje běžné řízení.

5 Za jakých podmínek lze uplatnit započtení pohledávek?

V případě insolvenčního řízení lze pohledávky úpadce *započíst* vůči pohledávkám věřitele, pokud obě pohledávky existovaly ke dni vyhlášení úpadku, a to i tehdy, pokud jedna z nich ještě nebyla splatná (článek 93 zákona o insolvenčním řízení).

Započtení není možné, pokud věřitel úpadce pohledávku získal postoupením či převodem po vyhlášení úpadku nebo ji získal během dvanácti měsíců před vyhlášením úpadku, přičemž si byl vědom toho, že existují důvody pro vyhlášení úpadku, pokud získání pohledávky nebylo spojeno se splacením dluhu, za který byl nabyvatel právně odpovědný (bez ohledu na to, zda se jednalo o osobní odpovědnost nebo odpovědnost zajištěnou určitým majetkem) (článek 94 zákona o insolvenčním řízení).

Započtení není přípustné, pokud se věřitel stal dlužníkem úpadce po dni vyhlášení úpadku (článek 95 zákona o insolvenčním řízení).

Věřitel, který chce uplatnit právo na *započtení*, předloží za tímto účelem prohlášení nejpozději v den přihlášení pohledávky (článek 96 zákona o insolvenčním řízení).

Při restrukturalizačním řízení se použijí obecná pravidla pro započtení vzájemných pohledávek s výhradou těchto omezení:

- věřitel se stal dlužníkem dlužníka po dni zahájení restrukturalizačního řízení,
- po zahájení restrukturalizačního řízení se dlužník dlužníka, který je předmětem restrukturalizačního řízení, stal jeho věřitelem tak, že postoupením nebo převodem získal pohledávku, která vznikla přede dnem zahájení restrukturalizačního řízení.

Vzájemné pohledávky mohou být započteny, pokud pohledávka vznikla v důsledku splacení dluhu, za který byl nabyvatel právně odpovědný (osobní odpovědnost nebo odpovědnost zajištěná určitým majetkem), a pokud nabyvateli vznikla právní odpovědnost za dotčený dluh přede dnem, kdy byl podán návrh na zrychlené vyrovnací řízení.

Věřitel, který chce uplatnit právo na *započtení* v restrukturalizačním řízení, předloží za tímto účelem prohlášení dlužníkovi nebo insolvenčnímu správci, byl-li dlužník zbaven práva spravovat svůj majetek, a to do třiceti dnů po zahájení restrukturalizačního řízení, nebo pokud důvody k *započtení* nastaly později, do třiceti dnů od okamžiku, kdy důvody k *započtení* nastaly. Prohlášení je platné také, pokud je předloženo orgánu soudního dohledu (články 53, 273 a 297 zákona o restrukturalizaci).

6 Jaké účinky má insolvenční řízení na probíhající smlouvy, jichž je dlužník

smluvní stranou?

Zvláštní ustanovení týkající se účinků vyhlášení úpadku na závazky úpadce stanoví články 83–118 zákona o insolvenčním řízení, na dědictví úpadce články 119–123 a na majetkové poměry v manželství úpadce články 124–126.

Články 81–82 zákona o insolvenčním řízení zakazují zatížení majetku, který je součástí majetkové podstaty, zástavou, registrovanou zástavou nebo hypotékou.

Ustanovení smlouvy, jíž je úpadce stranou, která znemožňuje či ohrožuje splnění cíle insolvenčního řízení, jsou ve vztahu k majetkové podstatě neplatná. Smlouva, která převádí vlastnické právo k majetku, pohledávku či jiné právo, uzavřená za účelem zajištění pohledávky je platná ve vztahu k majetkové podstatě, byla-li uzavřena písemně a opatřena potvrzeným datem, pokud se nejedná o smlouvu, kterou se stanoví finanční zajištění (článek 84 zákona o insolvenčním řízení).

Články 85 a 85a stanoví podrobná pravidla týkající se rámcových smluv o termínovaných/budoucích finančních operacích nebo prodeji cenných papírů v rámci repo obchodů.

Finanční závazky úpadce, které ještě nejsou splatné, jsou splatné ke dni vyhlášení úpadku. Nepeněžitě závazky se ke dni vyhlášení úpadku stávají peněžitými závazky splatnými k danému dni, i když lhůta pro jejich splnění ještě nevypršela (článek 91 zákona o insolvenčním řízení).

Pohledávku vzniklou na základě smlouvy uzavřené po přijetí nabídky předložené úpadcem může věřitel uplatnit v insolvenčním řízení, pouze pokud bylo potvrzení přijetí nabídky předloženo úpadci před vyhlášením úpadku.

Jestliže ke dni vyhlášení úpadku nebyly zcela či částečně splněny závazky stanovené ve smlouvě o vzájemném plnění, může správce majetkové podstaty se souhlasem insolvenčního soudce (*sędzia komisarz*) plnit závazky úpadce a požádat druhou stranu o plnění vzájemného závazku nebo od smlouvy odstoupit s účinkem ode dne vyhlášení úpadku. Je-li úpadce ke dni vyhlášení úpadku stranou jiné smlouvy než smlouvy o vzájemném plnění, může správce majetkové podstaty od této smlouvy odstoupit, není-li zákonem stanoveno jinak.

Na žádost předloženou druhou stranou a opatřenou potvrzeným datem správce majetkové podstaty ve lhůtě tří měsíců předloží prohlášení, zda hodlá od smlouvy odstoupit nebo bude požadovat její plnění. Pokud správce majetkové podstaty dotčené prohlášení v dané lhůtě nepředloží, má se za to, že od smlouvy odstoupil.

Druhá strana, po níž se požaduje, aby svůj závazek splnila dříve, může plnění pozastavit, dokud nebude vzájemný závazek splněn či vzájemně zajištěn. Druhá strana není oprávněna toto učinit, pokud v okamžiku uzavření smlouvy věděla nebo měla vědět o existenci důvodů pro vyhlášení úpadku (článek 98 zákona o insolvenčním řízení).

Odstoupí-li správce majetkové podstaty od smlouvy, nemá druhá strana nárok na vrácení plnění, i pokud je součástí majetkové podstaty. Při insolvenčním řízení může strana požadovat odškodnění za provedené plnění a utrpěné ztráty předložením uvedených pohledávek správci majetkové podstaty prostřednictvím systému IKT, který podporuje soudní řízení (článek 99 zákona o insolvenčním řízení).

Prodávající může požadovat vrácení movitého majetku, včetně cenných papírů, zaslání úpadci bez obdržení kupní ceny, pokud úpadce nebo osoba zmocněná úpadcem k nakládání s uvedeným majetkem dotčený majetek nepřevzali před vyhlášením úpadku. Příjemce, který majetek úpadci zaslal, má navíc právo na jeho vrácení. Prodávající nebo příjemce, jemuž byl majetek vrácen, vrátí náklady, které vznikly či mají vzniknout, a zálohy. Správce majetkové podstaty si však může majetek ponechat, jestliže uhradí či zajistí cenu splatnou úpadcem a náklady. Správce majetkové podstaty tak může učinit do měsíce od žádosti o vrácení (článek 100 zákona o insolvenčním řízení).

Platnost komisionářských smluv nebo smluv o přepravě uzavřených úpadcem, v nichž je úpadce komitentem nebo odesílatelem, i smluv o správě cenných papírů uzavřených úpadcem končí dnem vyhlášení úpadku. Pohledávky z takto vzniklé ztráty lze uplatnit v insolvenčním řízení.

Ke dni vyhlášení úpadku je možné bez náhrady odstoupit od komisionářských smluv nebo smluv o přepravě uzavřených úpadcem, v nichž je úpadce komisionářem nebo příjemcem (článek 102 zákona o insolvenčním řízení).

řízení).

Platnost smluv o obchodním zastoupení končí ke dni, kdy kterákoli ze stran vyhlásí úpadek. V případě úpadku komitenta může zástupce v insolvenčním řízení nárokovat ztráty, které mu vznikly kvůli ukončení smlouvy (článek 103 zákona o insolvenčním řízení).

Jestliže půjčovatel nebo vypůjčovatel vyhlásí úpadek, smlouva o výpůjčce pro účely užívání, byl-li předmět smlouvy již zapůjčen, končí na žádost kterékoli ze stran. Pokud předmět smlouvy ještě zapůjčen nebyl, platnost smlouvy končí (článek 104 zákona o insolvenčním řízení).

Jestliže kterákoli ze stran smlouvy o výpůjčce vyhlásí úpadek, tato smlouva končí, pokud předmět výpůjčky ještě nebyl zapůjčen (článek 105 zákona o insolvenčním řízení).

Smlouva o pronájmu nemovitosti nebo nájemní smlouva je pro strany závazná, pokud byl předmět smlouvy již zpřístupněn nájemci (článek 107 zákona o insolvenčním řízení). V souladu s rozhodnutím vydaným insolvenčním soudcem správce majetkové podstaty ukončí smlouvu o pronájmu nemovitosti nebo nájemní smlouvu uzavřenou úpadcem s tříměsíční výpovědní lhůtou, a to i v případě, že by výpověď této smlouvy byla pro úpadce nepřijatelná. V insolvenčním řízení může druhá strana ukončené smlouvy požadovat náhradu škody z důvodu ukončení smlouvy o pronájmu nemovitosti nebo nájemní smlouvy před uplynutím smluvní lhůty, a to tak, že tyto pohledávky předloží správci majetkové podstaty prostřednictvím systému IKT, který podporuje soudní řízení. Výše uvedená ustanovení se přiměřeně použijí i na nájem nebo pronájem podniku nebo jeho organizované části (§ 109 zákona o insolvenčním řízení).

Smlouva o úvěru končí dnem vyhlášení úpadku, pokud půjčovatel neposkytl úpadci finanční prostředky před uvedeným dnem. Věřitel se může domáhat náhrady škody v insolvenčním řízení předložením těchto pohledávek správci majetkové podstaty prostřednictvím systému IKT, který podporuje soudní řízení (článek 111 zákona o insolvenčním řízení).

Vyhlášení úpadku nemá vliv na smlouvy o bankovním účtu, smlouvy o účtu cenných papírů nebo smlouvy o sběrném účtu úpadce (článek 112 zákona o insolvenčním řízení).

Při restrukturalizačním řízení je nepřijatelné, aby dlužník nebo insolvenční správce plnil povinnosti plynoucí z pohledávek, na něž se ze zákona vztahuje dohoda o vyrovnání, a to ode dne zahájení řízení až do dne jeho ukončení nebo do dne, kdy se rozhodnutí o zastavení řízení stane pravomocným.

Smluvní ustanovení, která stanoví změnu či ukončení právního vztahu, jehož je dlužník stranou, je-li podán návrh na zahájení restrukturalizačního řízení nebo je-li takové řízení zahájeno, jsou neplatná.

Ustanovení smlouvy, jíž je dlužník stranou, která znemožňují či ohrožují splnění cíle restrukturalizačního řízení, jsou ve vztahu k vyrovnací podstatě neplatná.

Článek 250 zákona o restrukturalizaci stanoví podrobná pravidla týkající se rámcových smluv o termínovaných finančních operacích nebo prodeji cenných papírů v rámci repo obchodů.

Ode dne zahájení restrukturalizačního řízení až po den ukončení tohoto řízení nebo den, kdy se rozhodnutí o zastavení řízení stane pravomocným, je nepřijatelné, aby pronajímatel ukončil smlouvu o pronájmu nebo nájemní smlouvu týkající se prostor či nemovitosti, kde dlužník provozuje svůj podnik, bez souhlasu výboru věřitelů.

Výše popsaná pravidla týkající se smluv o pronájmu nebo nájemních smluv se použijí obdobně na smlouvy o úvěru, byly-li finanční prostředky úvěrovému klientovi poskytnuty přede dnem zahájení řízení, dále na leasingové smlouvy, smlouvy o pojištění majetku, smlouvy o bankovních účtech, garanční smlouvy, smlouvy týkající se licencí poskytnutých dlužníkovi a záruk nebo akreditivů vydaných přede dnem zahájení restrukturalizačního řízení a dalších smluv zásadního významu pro řízení podniku dlužníka (články 256, 273 a 297 zákona o restrukturalizaci).

Dále v sanačním řízení může insolvenční správce odstoupit od smlouvy o vzájemném plnění, které nebylo provedeno zcela či částečně přede dnem zahájení sanačního řízení, a to se souhlasem insolvenčního soudce, pokud plnění druhé strany v dané smlouvě nelze oddělit. Lze-li plnění druhé strany v dané smlouvě oddělit, použije se toto ustanovení obdobně na rozsah, v jakém měla být smlouva plněna druhou stranou po zahájení

sanačního řízení. Jestliže insolvenční správce od smlouvy odstoupí, může druhá strana požadovat vrácení plnění poskytnutého po zahájení sanačního řízení a předtím, než dotčená strana obdržela oznámení o odstoupení, pokud je dané plnění součástí majetku dlužníka. Není-li to možné, může druhá strana pouze požadovat náhradu škody za plnění a vzniklé ztráty. Tyto pohledávky nejsou předmětem vyrovnání s věřiteli (článek 298 zákona o restrukturalizaci).

7 Jaké účinky má insolvenční řízení na řízení zahájená jednotlivými věřiteli (s výjimkou probíhajících soudních řízení)?

Soud může na žádost dlužníka, dočasného orgánu dohledu nebo věřitele, který návrh podal, přerušit exekuční řízení a zrušit obstavení bankovního účtu, je-li to nezbytné k dosažení cílů insolvenčního řízení (článek 39 zákona o insolvenčním řízení).

Insolvenční *exekuční* řízení týkající se majetku, který je součástí majetkové podstaty, zahájená před vyhlášením úpadku jsou ze zákona přerušena, a to ke dni vyhlášení úpadku. Řízení jsou ze zákona ukončena, když se rozhodnutí o vyhlášení úpadku stane pravomocným (článek 146 zákona o insolvenčním řízení).

Po vyhlášení úpadku může být zahájeno soudní řízení, správní řízení nebo správní soudní řízení týkající se majetkové podstaty, přičemž takové řízení může být vedeno pouze správcem majetkové podstaty nebo proti správci majetkové podstaty (článek 144 zákona o insolvenčním řízení).

V restrukturalizačním řízení se exekuční řízení, které se týká pohledávky, jež je ze zákona předmětem vyrovnání, a které bylo zahájeno před zahájením restrukturalizačního řízení, ze zákona přerušuje ke dni zahájení tohoto řízení (článek 259, článek 278 zákona o restrukturalizaci). V sanačním řízení se přeruší všechna exekuční řízení týkající se majetku dlužníka zahrnutého do sanační podstaty (článek 312 zákona o restrukturalizaci).

Ke dni, kdy se rozhodnutí o schválení vyrovnání s věřiteli stane pravomocným, jsou ze zákona ukončena zajišťovací a exekuční řízení vedená proti dlužníkovi za účelem uhrazení pohledávek, které jsou předmětem vyrovnání. Přerušena zajišťovací a *exekuční* řízení vedená proti dlužníkovi za účelem uhrazení pohledávek, které nejsou předmětem vyrovnání, mohou pokračovat na žádost věřitele (článek 170 zákona o restrukturalizaci).

Zahájení vyrovnacího řízení, zrychleného vyrovnacího řízení nebo sanačního řízení nebrání věřiteli podat návrh na soudní řízení, správní řízení a správní soudní řízení nebo rozhodčí řízení za účelem uplatnění pohledávek, které mají být zahrnuty na seznam pohledávek (články 257, 276 a 310 zákona o restrukturalizaci).

8 Jaké účinky má insolvenční řízení na pokračování soudních řízení, které probíhají v okamžiku zahájení insolvenčního řízení?

Po vyhlášení úpadku soud z moci úřední přeruší řízení týkající se majetkové podstaty, tj. pokud by jejich výsledek mohl mít vliv na majetkovou podstatu (týkají se položky zahrnuté do majetkové podstaty) a již byl vyhlášen úpadek a v rámci řízení o vyhlášení úpadku byl jmenován nucený správce (čl. 174 § 1 body 4 a 5 občanského soudního řádu). Soud vyzve správce majetkové podstaty nebo nuceného správce, aby se účastnili řízení (čl. 174 odst. 3 občanského soudního řádu). Je-li žalobcem úpadce (dlužník), soud přerušené řízení obnoví z moci úřední, jakmile je určen správce majetkové podstaty (nucený správce) (č. 180 odst. 1 bod 5 občanského soudního řádu).

Proti správci majetkové podstaty mohou být řízení vedena jen tehdy, pokud pohledávka není na seznamu pohledávek v rámci insolvenčního řízení a již byly vyčerpány všechny možnosti stanovené v soudním řádu (článek 145 zákona o insolvenčním řízení).

Při restrukturalizačním řízení se probíhající soudní řízení (probíhající v okamžiku zahájení řízení) přeruší, pokud se týkají vyrovnací podstaty (nebo sanační podstaty) a byl jmenován insolvenční správce v rámci restrukturalizačního řízení nebo dočasný správce v rámci řízení o zahájení sanačního řízení a řízení se týká majetku krytého zajištěním (čl. 174 § 1 body 4 a 5 občanského soudního řádu). Soud vyzve dočasného správce nebo insolvenčního správce, aby se účastnili řízení (čl. 174 odst. 3 občanského soudního řádu).

Uznání pohledávky, vzdání se pohledávky, vyrovnání nebo uznání příslušných skutečností v dané věci dlužníkem bez souhlasu orgánu soudního dohledu nemá v takových případech žádný právní účinek (článek 258 zákona

o restrukturalizaci).

9 Jaké jsou hlavní rysy účasti věřitelů na insolvenčním řízení?

Účast věřitelů na insolvenčním řízení upravují články 189–213 zákona o insolvenčním řízení. Věřitelé, jejichž pohledávky byly uznány, jsou oprávněni účastnit se schůze věřitelů a hlasovat.

Insolvenční soudce zřizuje věřitelský výbor z moci úřední, pokud to považuje za nezbytné, nebo na žádost, a jmenuje a odvolává jeho členy. Výbor je nápomocen správci majetkové podstaty, kontroluje jeho jednání, zkoumá stav finančních prostředků tvořících majetkovou podstatu, uděluje souhlas s jednáním, které může být učiněno pouze se souhlasem výboru věřitelů, a vyjadřuje svůj názor k dalším záležitostem, pokud o to požádá insolvenční soudce nebo správce majetkové podstaty. Výbor věřitelů může požádat úpadce nebo správce majetkové podstaty o vysvětlení a může zkoumat účetní knihy a dokumenty týkající se insolvenčního řízení, pokud tím neporuší obchodní tajemství.

Souhlas výboru věřitelů je nezbytný, mají-li být tato jednání správce majetkové podstaty platná:

1. pokračující řízení podnikem správcem majetkové podstaty, má-li trvat déle než tři měsíce po vyhlášení úpadku;
2. upuštění od prodeje podniku jako celku;
3. přímý prodej majetku, který je součástí majetkové podstaty;
4. sjednávání půjček nebo úvěrů a zatěžování majetku úpadce omezenými vlastnickými právy;
5. uznání, upuštění od uzavření dohody o vyrovnání napadených pohledávek a předložení sporu rozhodčímu soudu.

Výjimku lze uplatnit, má-li být některé z výše uvedených jednání provedeno okamžitě a týká se částky, jejíž hodnota nepřekračuje 10 000 PLN, v takovém případě může správce majetkové podstaty, orgán soudního dohledu nebo insolvenční správce dotčené jednání učinit bez souhlasu výboru.

Souhlas výboru věřitelů se dále nevyžaduje v případě prodeje movitého majetku, jestliže odhadovaná hodnota veškerého movitého majetku zahrnutého do majetkové podstaty podle soupisu nepřesahuje 50 000 PLN, a v případě prodeje pohledávek a dalších práv, pokud nominální hodnota všech pohledávek a dalších práv zahrnutých do majetkové podstaty podle soupisu nepřesahuje 50 000 PLN.

Při insolvenčním řízení může věřitel předložit návrh dohody o vyrovnání.

Věřitelé mohou též napadnout rozhodnutí insolvenčního soudu nebo insolvenčního soudce týkající se schválení účetních zpráv správce majetkové podstaty, rozhodnutí týkající se seznamu pohledávek, též v souvislosti s pohledávkami jiných věřitelů, rozhodnutí o plánu rozdělení nebo odměně správce majetkové podstaty a rozhodnutí zastavit či ukončit insolvenční řízení.

Účast věřitelů na restrukturalizačním řízení upravují články 104–139 zákona o restrukturalizaci. Věřitelé, jejichž pohledávky byly zařazeny na schválený seznam pohledávek, i věřitelé, kteří se dostaví na schůzi věřitelů a předloží insolvenčnímu soudci exekuční titul potvrzující jejich pohledávku, jsou oprávněni účastnit se schůze věřitelů a hlasovat.

Na schůzi věřitelů může být sjednána dohoda o vyrovnání, pokud se schůze účastní alespoň pětina věřitelů, kteří jsou oprávněni o dohodě o vyrovnání hlasovat.

Insolvenční soudce zřizuje výbor věřitelů a jmenuje a odvolává jeho členy z moci úřední nebo na základě návrhu. Výbor věřitelů je nápomocen orgánu soudního dohledu nebo insolvenčnímu správci, kontroluje jejich jednání, zkoumá stav finančních prostředků tvořících vyrovnací nebo sanační podstatu, uděluje souhlas s jednáními, která mohou být učiněna pouze se souhlasem výboru věřitelů, a vyjadřuje svůj názor k dalším záležitostem, pokud o to požádá insolvenční soudce, orgán soudního dohledu, insolvenční správce nebo dlužník. Schůze věřitelů a její členové mohou insolvenčnímu soudci předkládat své připomínky k činnosti dlužníka, orgánu soudního dohledu nebo insolvenčního správce. Výbor může požádat dlužníka, orgán soudního dohledu nebo insolvenčního správce o vysvětlení a může kontrolovat účetnictví a dokumentaci dlužníka, pokud tím není porušeno obchodní tajemství. V ostatních případech a v případě pochybností insolvenční soudce stanoví rozsah pravomocí členů výboru věřitelů, pokud jde o kontrolu účetnictví a dokumentace podniku dlužníka.

Souhlas výboru věřitelů vyžadují tato jednání dlužníka nebo insolvenčního správce, aby byla platná:

- zatížení částí vyrovnací nebo sanační podstaty hypotékou, zástavou, registrovanou zástavou nebo námořní hypotékou za účelem zajištění pohledávky, která není předmětem vyrovnání,
- převod vlastnického práva k věci nebo právu za účelem zajištění pohledávky, která není předmětem vyrovnání,
- zatížení částí vyrovnací nebo sanační podstaty jinými právy,
- sjednání úvěru nebo půjčky,
- uzavření smlouvy o pronájmu podniku dlužníka nebo organizační složky tohoto podniku či jiné podobné dohody, (Výše uvedená jednání provedená se souhlasem výboru věřitelů nelze považovat za neplatná ve vztahu k majetkové podstatě)
- prodej nemovitosti nebo jiného majetku, jehož hodnota přesahuje 500 000 PLN, dlužníkem.

Věřitelé mohou též napadnout rozhodnutí restrukturalizačního soudu nebo insolvenčního soudce týkající se schválení účetních zpráv insolvenčního správce, rozhodnutí týkající se seznamu pohledávek (vyrovnací a sanační řízení) a pohledávek dalších věřitelů, rozhodnutí o odměně orgánu soudního dohledu nebo insolvenčního správce a rozhodnutí zastavit či ukončit insolvenční řízení.

10 Jakým způsobem může insolvenční správce používat majetek v majetkové podstatě nebo s ním nakládat?

V insolvenčním řízení po vyhlášení úpadku provede správce majetkové podstaty soupis majetku, odhadne hodnotu majetkové podstaty a navrhne plán likvidace. Plán likvidace stanoví navrhovaný způsob prodeje majetku úpadce, zejména podniku, lhůtu pro prodej, odhadované výdaje a ekonomické odůvodnění pro pokračování obchodní činnosti (článek 306 zákona o insolvenčním řízení). Po provedení soupisu majetku a vypracování finanční zprávy nebo po předložení obecné písemné zprávy správce majetkové podstaty zajistí likvidaci majetkové podstaty (článek 308 zákona o insolvenčním řízení).

Po dokončení likvidace může správce majetkové podstaty nadále řídit podnik úpadce, je-li možné vyrovnání s věřiteli nebo je-li možné prodat celý podnik úpadce či jeho organizační složky (článek 312 zákona o insolvenčním řízení).

Při restrukturalizačním řízení, tj. zrychleném vyrovnacím řízení a vyrovnacím řízení dlužník zpravidla pokračuje v řízení svého podniku. Podle čl. 239 odst. 1 a článku 295 zákona o restrukturalizaci může být dlužník zbaven práva řídit podnik, pokud:

1. dlužník úmyslně či jinak při řízení podniku porušuje zákon, a poškozují tak věřitele nebo věřitelům mohou vzniknout škody v budoucnosti;
2. je zřejmé, že způsob řízení nezaručuje provedení vyrovnání, nebo byl pro dlužníka jmenován svěřenecký správce (*kurator*) podle čl. 68 odst. 1;
3. dlužník nedodržuje pokyny insolvenčního soudce nebo orgánu soudního dohledu, zejména ve lhůtě stanovené insolvenčním soudcem nepředloží návrhy na vyrovnání v souladu s právními předpisy.

V sanačním řízení, pokud účinné provádění tohoto řízení vyžaduje osobní účast dlužníka nebo jeho zástupců a tito zároveň zaručí řádné řízení, může soud dlužníkovi povolit řízení celého podniku nebo jeho části v rámci běžného řízení (čl. 288 odst. 3 zákona o restrukturalizaci).

Při řízení o schválení vyrovnání dlužník řídí svůj podnik po celou dobu trvání řízení.

11 Jaké pohledávky mají být přihlášeny za majetkovou podstatou dlužníka a jak se nakládá s pohledávkami, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení?

Osobní dlužník úpadce, který se chce účastnit insolvenčního řízení, je povinen předložit svou pohledávku správcí majetkové podstaty prostřednictvím systému IKT Národního registru dlužníků ve lhůtě stanovené ve vyhlášení úpadku, je-li to nezbytné pro zjištění pohledávky dlužníka. Pohledávku může přihlásit i věřitel, jehož pohledávka byla zajištěna hypotékou, zástavou, registrovanou zástavou, finanční zástavou, námořní hypotékou nebo jiným

zápisem v katastru nemovitostí a námořním rejstříku (pokud ji nepřihlásí věřitel, bude na seznam zahrnuta z moci úřední). Pohledávky z pracovněprávních vztahů se na seznam zahrnou z moci úřední (čl. 236 odst. 1 a 2 a článek 237 zákona o insolvenčním řízení).

Nejprve se hradí náklady insolvenčního řízení, teprve poté závazky majetkové podstaty vzniklé po vyhlášení úpadku, aniž by byl sestaven plán rozdělení.

V restrukturalizačním řízení seznam pohledávek zahrnuje osobní pohledávky vůči dlužníkovi, které vznikly před zahájením restrukturalizačního řízení (článek 76 zákona o restrukturalizaci). V seznamu pohledávek jsou samostatně uvedeny pohledávky, které jsou předmětem vyrovnání ze zákona, a pohledávky, které jsou předmětem vyrovnání se souhlasem věřitele (článek 86 zákona o restrukturalizaci).

V restrukturalizačním řízení se pohledávky nepřihlašují. Seznam pohledávek sestaví orgán dohledu nebo insolvenční správce na základě účetních knih a další dokumentace dlužníka, zápisů do katastru nemovitostí a dalších rejstříků.

Dohoda o vyrovnání je závazná pro věřitele, jejichž pohledávky jsou v souladu se zákonem předmětem vyrovnání, a to i pokud nejsou uvedeny na seznamu pohledávek. Dohoda o vyrovnání není závazná pro věřitele, které dlužník neuvedl a kteří se neúčastnili řízení (článek 166 zákona o restrukturalizaci).

Vyrovnání se nevztahuje na pohledávky výživného, dávky vyplácené jako odškodné za způsobení nemoci, pracovní neschopnosti, postižení nebo úmrtí a důchod přiznaný výměnou za práva v souladu se smlouvou o pojištění důchodu; pohledávky z titulu převodu majetku a zdržení se porušování práv; pohledávky, za něž dlužník odpovídá v souvislosti se získáním dědictví po zahájení restrukturalizačního řízení, po zahrnutí dědictví do vyrovnací nebo sanační podstaty. Vyrovnání dále nezahrnuje pohledávky z pracovněprávních vztahů a pohledávky zajištěné majetkem dlužníka formou hypotéky, zástavy, registrované zástavy, finanční zástavy nebo námořní hypotéky, a to část, jejíž hodnota je kryta uvedeným zajištěním, pokud věřitel nesouhlasí s jejich zahrnutím do vyrovnání (článek 151 zákona o restrukturalizaci).

12 Jaká pravidla platí pro přihlašování, přezkum a uznávání pohledávek?

Pravidla upravující přihlašování, přezkum a uznávání pohledávek v insolvenčním řízení stanoví články 239a-266 zákona o insolvenčním řízení.

V insolvenčním řízení nesou odpovědnost za přihlášení pohledávek věřitelé. Lhůta pro předložení pohledávky je 30 dnů ode dne zveřejnění vyhlášení úpadku v systému IKT Národního centra dlužníků *Krajowy Rejestr Zadłużonych*).

Pohledávky z pracovněprávních vztahů nemusí být přihlašovány. Pohledávky tohoto typu jsou zařazeny na seznam pohledávek z moci úřední (článek 237 zákona o insolvenčním řízení).

Věřitel přihlašuje svou pohledávku prostřednictvím formuláře dostupného v systému IKT Národního registru dlužníků. Přihláška by měla obsahovat jméno, příjmení nebo zapsaný název věřitele, jeho identifikační číslo PESEL (osobní identifikace) nebo KRS (národní soudní rejstřík), případně údaje umožňující jednoznačnou identifikaci věřitele, společnost, pod jejímž jménem věřitel, který je podnikatelem, jedná, bydliště nebo sídlo věřitele, jeho adresu nebo NIP (daňové identifikační číslo), pokud je uvedeno, popis pohledávky spolu s vedlejšími poplatky a hodnotu nepeněžitě pohledávky, důkaz potvrzující existenci této pohledávky (postačí se odvolat na zařazení pohledávky do seznamu pohledávek sestaveného v restrukturalizačním řízení), kategorii, do které může být zařazena, cenné papíry s ní spojené, číslo bankovního účtu věřitele, pokud má věřitel bankovní účet, a stav věci, pokud je pohledávka řešena v soudním řízení, správním řízení, správním soudním řízení nebo rozhodčím soudním řízení. Pokud úpadce není ve vztahu k přihlášené pohledávce osobním dlužníkem, je třeba uvést předmět zajištění, který má být použit k uspokojení pohledávky.

Správce majetkové podstaty ověří, zda přihlášené pohledávky odpovídají záznamům v účetnictví nebo jiné dokumentaci úpadce nebo zápisům v katastru nemovitostí či jiných rejstřících, a vyzve úpadce, aby ve stanovené lhůtě prohlásil, zda pohledávku uznává. Jestliže přihlášená pohledávka neodpovídá záznamům v účetnictví nebo jiné dokumentaci úpadce nebo zápisům v katastru nemovitostí či jiných rejstřících, vyzve správce majetkové podstaty věřitele, aby do týdne předložil dokumenty uvedené v přihlášení pohledávky, jinak odmítne pohledávku uznat. Tuto lhůtu nelze prodloužit ani obnovit. Správce majetkové podstaty může však

přihlédnout i k dokumentům předloženým po uvedené lhůtě, pokud by se tím nezpozdílo předložení seznamu insolvenčnímu soudci.

Do dvou týdnů od oznámení zařazení seznamu pohledávek do spisu řízení může věřitel vznést námitku před insolvenčním soudcem. Námitku může vznést i úpadce, pokud návrh seznamu pohledávek nezohledňuje jeho požadavky či prohlášení. Jestliže úpadce neučinil prohlášení, i když k tomu byl vyzván, může podat námitku jen tehdy, pokud prokáže, že prohlášení neučinil z důvodů, které nemohl ovlivnit.

Insolvenční soudce změní seznam pohledávek, jakmile se rozhodnutí o námitce stane pravomocným (nebo, pokud dotčené rozhodnutí bylo napadeno, jakmile se stane pravomocným rozhodnutí soudu), a schválí seznam pohledávek. Není-li vznesena žádná námitka, schválí seznam pohledávek, jakmile uplyne lhůta pro podávání námitek. Insolvenční soudce může seznam pohledávek změnit z moci úřední. Shledá-li insolvenční soudce, že na seznam byly zařazeny pohledávky, které zcela nebo částečně neexistují, nebo že pohledávky, které měly být na seznam zařazeny z moci úřední, na něj zařazeny nebyly, může seznam pohledávek změnit z moci úřední.

Pokud byla pohledávka přihlášena po uplynutí lhůty stanovené pro přihlášení pohledávek nebo se po uplynutí této lhůty objeví pohledávka, kterou není třeba přihlásit, je tato pohledávka zahrnuta do dodatku k seznamu pohledávek. Seznam pohledávek se opraví v souladu s pravomocnými rozsudky. Změna výše pohledávky po sestavení seznamu pohledávek je zohledněna při sestavování plánu rozdělení nebo při hlasování na schůzi věřitelů.

Po ukončení či zastavení insolvenčního řízení slouží výpis ze seznamu pohledávek schváleného insolvenčním soudcem uvádějící pohledávku a částku, kterou věřitel obdržel, jako exekuční titul proti úpadci. Úpadce může požádat, aby pohledávka uvedená na seznamu pohledávek byla prohlášena za neexistující pohledávku či za pohledávku na nižší částku, jestliže úpadce neuznal pohledávku přihlášenou v insolvenčním řízení a ohledně této pohledávky dosud nebyl vydán pravomocný rozsudek. Jakmile je výpis ze seznamu prohlášený za vymahatelný, může úpadce vznést námitku, že pohledávka uvedená na seznamu pohledávek neexistuje nebo jde o nižší částku, a to tím, že vznesení návrh, aby bylo určeno, že exekuční titul není vymahatelný.

Otázku sestavení seznamu pohledávek v restrukturalizačním řízení upravují články 84-102 zákona o restrukturalizaci.

Seznam pohledávek sestaví orgán dohledu nebo insolvenční správce na základě účetních knih a další dokumentace dlužníka, zápisů do katastru nemovitostí a dalších rejstříků. V sanačním řízení zahájeném na základě zjednodušené žádosti se seznam pohledávek sestaví pokud možno na základě seznamu pohledávek sestaveného v předchozím restrukturalizačním řízení. Jestliže návrh dohody o vyrovnání zahrnuje rozdělení věřitelů do skupin, sestaví se seznam pohledávek s ohledem na navrhované rozdělení.

V seznamu pohledávek jsou samostatně uvedeny pohledávky, které jsou předmětem vyrovnání ze zákona, a pohledávky, které jsou předmětem vyrovnání se souhlasem věřitele.

Ve zrychleném vyrovnacím řízení může dlužník podat námitku proti zařazení pohledávky na seznam pohledávek. Taková pohledávka se považuje za napadenou pohledávku. V takovém případě insolvenční soudce příslušným způsobem změní seznam pohledávek a seznam napadených pohledávek.

Ve vyrovnacím a sanačním řízení mohou účastníci řízení vznést námitku proti zařazení pohledávky na seznam pohledávek před insolvenčním soudcem do dvou týdnů od oznámení data předložení seznamu pohledávek a seznamu napadených pohledávek. Dlužník může vznést námitku, pokud seznam pohledávek není v souladu s jeho prohlášením týkajícím se uznání nebo odmítnutí uznání pohledávky. Jestliže dlužník neučinil žádné prohlášení, může vznést námitku jen tehdy, prokáže-li, že prohlášení neučinil z důvodů, které nemohl ovlivnit. Ve stejné lhůtě může dlužník nebo věřitel, který nebyl zahrnut na seznam pohledávek, vznést námitku proti nezahrnutí pohledávky na seznam.

Námitka vznesená po uvedené lhůtě, námitka nepřipustná z jiných důvodů nebo námitka, která obsahuje nedostatky, které namítající strana neodstranila, nebo námitka, za níž strana neuhradila ve stanovené lhůtě příslušný poplatek, bude insolvenčním soudcem zamítnuta.

Insolvenční soudce nepřihlédne k prohlášením a důkazům, které nebyly uvedeny v námitce, pokud namítající strana jasně neprokáže, že je do námitek zahrnula nikoli vlastní vinou nebo že pozdější zahrnutí prohlášení

a důkazů nezpozdí přezkum dané věci.

Skutečnosti odůvodňující námitku mohou být prokázány pouze listinnými důkazy nebo znaleckým posudkem. Pokud pohledávku potvrdil pravomocný rozsudek soudu, lze námitku proti zařazení pohledávky na seznam pohledávek podat pouze na základě událostí, k nimž došlo po skončení jednání ve věci, v níž byl uvedený rozsudek přijat.

Námitku přezkoumá insolvenční soudce, jeho zástupce či jmenovaný soudce při neveřejném jednání do dvou měsíců od podání. Rozhodne-li soudce, který provedl přezkum námitky, že je potřeba soudní jednání, uvědomí orgán soudního dohledu nebo insolvenčního správce, dlužníka a věřitele, který námitku vznesl, a věřitele, jehož pohledávka byla napadena. Nedostaví-li se uvedené strany na jednání, a to i z oprávněných důvodů, nebrání to soudci vydat rozhodnutí. Insolvenční soudce, jeho zástupce nebo jmenovaný soudce může upustit od provedení důkazů vycházejících ze znaleckého posudku, pokud znalec vypracoval znalecký posudek v jiném řízení před soudem, rozhodčím soudem nebo správním orgánem. V takovém případě se dokumenty obsahující znalecký posudek považují za důkaz.

Dlužník, orgán soudního dohledu nebo insolvenční správce a věřitelé se mohou proti rozhodnutí o předmětu námitky odvolat.

Seznam pohledávek se upraví podle rozhodnutí, jakmile se rozhodnutí potvrzující oprávněnost námitky stane pravomocným. Ve zrychleném vyrovnacím řízení seznam pohledávek schvaluje insolvenční soudce na schůzi věřitelů.

Ve vyrovnacím a sanačním řízení insolvenční soudce schvaluje seznam pohledávek po uplynutí lhůty pro podávání námitek nebo v případě, že byla podána námitka, jakmile se rozhodnutí o námitce stane pravomocným.

Insolvenční soudce schválí seznam pohledávek bez ohledu na námitky, o nichž ještě nebylo pravomocně rozhodnuto, pokud součet pohledávek, jichž se tyto námitky týkají, nepřesahuje 15 % veškerých pohledávek, které věřitele opravňují hlasovat o dohodě o vyrovnání. Řízení týkající se těchto námitek soud nebo insolvenční soudce přeruší, pokud do okamžiku hlasování o dohodě o vyrovnání ještě o nich nebylo vyneseno pravomocné rozhodnutí.

Jestliže insolvenční soudce zjistí, že seznam pohledávek obsahuje pohledávku, která zcela či částečně neexistuje nebo se jedná o pohledávku jiné osoby, než která je uvedena jako věřitel na seznamu, může dotčenou pohledávku ze seznamu z moci úřední vyřadit. Rozhodnutí o vyřazení pohledávky ze seznamu je doručeno věřiteli, jehož se týká, dlužníkovi a orgánu dohledu nebo insolvenčnímu správci. Uvedené osoby se proti rozhodnutí nemohou odvolat.

Orgán dohledu nebo insolvenční správce vypracují návrh dodatku k seznamu pohledávek, pokud se po předložení seznamu pohledávek objeví pohledávka, která nebyla na seznam zařazena.

Jakmile se zamítnutí schválení vyrovnání nebo zastavení restrukturalizačního řízení stane pravomocným, slouží výpis ze schváleného seznamu pohledávek, na němž je uvedeno jméno věřitele a jeho pohledávka, jako exekuční titul vůči dlužníkovi.

Jakmile se schválení vyrovnání stane pravomocným, slouží výpis ze schváleného seznamu pohledávek společně s výňatkem z pravomocného rozhodnutí, kterým se schvaluje vyrovnání, jako exekuční titul vůči dlužníkovi a straně, která poskytla zajištění garantující provedení vyrovnání, pokud byl dokument potvrzující zajištění předložen soudu, a vůči straně, která má provést další platbu, pokud vyrovnání stanoví další platby mezi věřiteli.

Dlužník může požádat, aby pohledávka uvedená na seznamu pohledávek byla označena za neexistující pohledávku či za pohledávku na nižší částku, jestliže vznesl námitku v restrukturalizačním řízení a soud ještě nevydal pravomocný rozsudek ohledně této pohledávky.

Jakmile je výpis ze schváleného seznamu pohledávek prohlášený za vymahatelný, může dlužník vznést námitku, že pohledávka uvedená na seznamu neexistuje nebo se jedná o nižší částku, tím, že vznesl návrh, aby bylo určeno, že exekuční titul není vymahatelný.

13 Jaká pravidla platí pro rozdělování výtěžku? Jaké je pořadí pohledávek a práv věřitelů?

Pravidla pro rozdělování výtěžku v insolvenčním řízení stanoví články 335–351 zákona o insolvenčním řízení.

Přednost mají náklady řízení, po nichž následují ostatní závazky majetkové podstaty (pokud na ně stačí prostředky majetkové podstaty), neboť příslušné částky se připisují do majetkové podstaty.

Vyživovací nároky za období po vyhlášení úpadku hradí správce majetkové podstaty, jakmile jsou splatné, a to do sestavení konečného plánu rozdělení, přičemž částka pro každou oprávněnou stranu nepřesáhne výši minimální mzdy. Zbytek těchto nároků se nehradí z majetkové podstaty.

Pohledávky, které mají být zaplacený z majetkové podstaty (po uhrazení nákladů na řízení v plné výši, závazků majetkové podstaty a vyživovacích nároků), se dělí do těchto kategorií:

- první kategorie – pohledávky z pracovněprávních vztahů za období před vyhlášením úpadku, s výjimkou pohledávek z titulu odměny zástupců úpadce nebo osoby vykonávající činnost v rámci řízení podniku úpadce nebo dohledu nad ním, pohledávky zemědělců ze smluv o dodávkách produktů z vlastního zemědělského podniku, vyživovací nároky i dávky vyplácené jako odškodné za způsobení nemoci, pracovní neschopnosti, zdravotního postižení nebo úmrtí a důchod přiznaný výměnou za práva v souladu se smlouvou o pojištění důchodu za poslední tři roky před vyhlášením úpadku, pohledávky z titulu příspěvků na sociální pojištění ve smyslu zákona o systému sociálního pojištění ze dne 13. října 1998 (Sb. zákonů 2022, č. 1009, 1079 a 1115) a pohledávky, které vznikly v restrukturalizačním řízení a které lze přičíst úkonům insolvenčního správce, nebo pohledávky, které lze přičíst úkonům dlužníka provedeným po zahájení restrukturalizačního řízení, k nimž není třeba souhlasu věřitelského výboru nebo souhlasu orgánu soudního dohledu nebo které byly provedeny se souhlasem věřitelského výboru nebo souhlasem orgánu soudního dohledu, pokud byl úpadek vyhlášen v důsledku přezkoumání zjednodušeného návrhu na zahájení insolvenčního řízení, jakož i pohledávky týkající se úvěrů, půjček, dluhopisů, záruk nebo akreditivů nebo jiného financování poskytnutého v rámci vyrovnání přijatého v restrukturalizačním řízení a poskytnutého v souvislosti s prováděním tohoto vyrovnání, pokud byl úpadek vyhlášen v důsledku přezkoumání návrhu na zahájení insolvenčního řízení podaného nejpozději tři měsíce po pravomocném zrušení vyrovnání;
- druhá kategorie – ostatní pohledávky, nebyly-li uspokojeny v ostatních kategoriích, zejména daně a veřejné odvody i další pohledávky týkající se příspěvků na sociální zabezpečení;
- třetí kategorie – úrok z pohledávek zahrnutých do kategorií uvedených výše, v pořadí, v němž jsou hrazeny hlavní částky, i soudní a správní pokuty a pohledávky týkající se darů a dědictví;
- čtvrtá kategorie – pohledávky partnerů nebo akcionářů týkající se půjčky nebo jiného právního jednání s podobnými účinky, zejména dodávky zboží s odložením platby úpadci, který byl kapitálovou společností během pěti let předcházejících vyhlášení úpadku, s úrokem.

Pokud částka, která má být rozdělena, nestačí k uspokojení všech pohledávek, jsou pohledávky z další kategorie uspokojeny teprve poté, co jsou v plné výši uspokojeny pohledávky z předchozí kategorie, a pokud částka, která má být rozdělena, nestačí k uspokojení všech pohledávek v dané kategorii, jsou pohledávky uspokojeny poměrově podle výše každé z nich.

Pohledávky zajištěné hypotékou, zástavou, registrovanou zástavou, finanční zástavou nebo námořní hypotékou i právy, která pozbývají účinnosti podle ustanovení zákona, a účinky zveřejnění osobních práv a pohledávek, jimiž je zatížen nemovitý majetek, trvalé užívací právo, vlastnické právo člena družstva k rezidenčním prostorám nebo námořnímu plavidlu zapsanému v námořním rejstříku, jsou uspokojeny z částky získané z likvidace zatížené strany po odečtení nákladů na likvidaci dotčené strany a ostatních nákladů na insolvenční řízení, které nepřesahují desetinu částky získané likvidací; odečtená částka nákladů na insolvenční řízení však nesmí být vyšší než částka odpovídající poměru hodnoty zatíženého předmětu k celkové hodnotě majetkové podstaty. Uvedené pohledávky a práva se uspokojí v pořadí podle jejich priority. Jsou-li z částky získané likvidací zatížené strany uspokojeny pohledávky zajištěné hypotékou a právy, která pozbývají účinnosti, i osobní práva a pohledávky, prioritou se určí podle data účinku zapsání hypotéky, práva nebo pohledávky do katastru nemovitostí.

Vedlejší pohledávky zajištěné v souladu se zvláštními ustanoveními jsou uspokojeny stejně jako výše uvedené pohledávky. Částka, kterou věřitel obdrží, se vypočte nejprve pro hlavní pohledávku, poté pro úrok a ostatní

vedlejší pohledávky a nakonec se vypočítají náklady na řízení.

Je-li prodán nemovitý majetek, trvalé užívací právo, vlastnické právo člena družstva k rezidenčním prostorám nebo námořnímu plavidlu zapsanému do námořního rejstříku předtím, než jsou uspokojeny pohledávky zajištěné hypotékou nebo námořní hypotékou a ostatními právy, včetně osobních práv a pohledávek, jimiž je prodaný předmět zatížen a jejichž platnost prodejem vypršela, uspokojují se vyživovací nároky i dávky vyplácené jako odškodné za způsobení nemoci, pracovní neschopnosti, zdravotního postižení nebo úmrtí nebo důchod přiznaný výměnou za práva v souladu se smlouvou o pojištění důchodu za období po vyhlášení úpadku a odměna za práci zaměstnanců provedenou na nemovitosti, plavidle nebo prostorách za období tří měsíců před prodejem, avšak pouze do výše trojnásobku minimální mzdy.

V restrukturalizačním řízení jsou pohledávky uspokojeny podle dohody o vyrovnání schválené soudem. Pravidla upravující uspokojování pohledávek stanoví články 155–163 zákona o restrukturalizaci.

Dohoda o vyrovnání může věřitele rozdělovat do skupin podle různých kategorií zájmů, zejména:

- věřitelé s pohledávkami z pracovněprávních vztahů, kteří souhlasili se zahrnutím do dohody o vyrovnání,
- zemědělci s pohledávkami týkajícími se dodávky zemědělských produktů z vlastního zemědělského podniku,
- věřitelé, jejichž pohledávky jsou zajištěny majetkem dlužníka prostřednictvím hypotéky, zástavy, registrované zástavy, finanční zástavy nebo námořní hypotéky i převodem vlastnického práva k předmětu, pohledávce či jinému právu na věřitele, a kteří souhlasili se zahrnutím do dohody o vyrovnání,
- věřitelé, kteří jsou společníky nebo akcionáři dlužníka, který je kapitálovou společností, vlastníci akcie společnosti, na základě nichž mají alespoň 5 % hlasů na zasedání společníků nebo na valné hromadě akcionářů.

Rozdělení věřitelů do skupin je povinné, pokud návrh dohody o vyrovnání zahrnuje zajištěné věřitele.

Podmínky restrukturalizace závazků dlužníka jsou stejné pro všechny věřitele, a pokud hlasování o dohodě o vyrovnání probíhá ve skupině věřitelů, stejné pro věřitele zařazené do stejné skupiny, pokud věřitel výslovně nesouhlasí s méně příznivými podmínkami.

Uplatnění příznivějších podmínek restrukturalizace závazků dlužníka je přípustné u věřitele, který po zahájení restrukturalizačního řízení poskytl či hodlá poskytnout finanční prostředky v podobě úvěru, dluhopisů, bankovních záruk, akreditivů nebo jiného finančního nástroje, které jsou nezbytné pro provedení dohody o vyrovnání.

Podmínky restrukturalizace pohledávek z pracovněprávních vztahů nemohou zaměstnancům odepírat minimální mzdu.

Restrukturalizace se uplatní stejně na finanční i nefinanční závazky. Jestliže věřitel podal vůči restrukturalizaci své pohledávky jako nepeněžní pohledávky námitku prostřednictvím předložení prohlášení orgánu dohledu nebo insolvenčnímu správci do týdne od obdržení oznámení data schůze věřitelů s kopií návrhu dohody o vyrovnání, nebo pokud není restrukturalizace možná vzhledem k povaze nepeněžní pohledávky, převede se dotčená pohledávka na peněžní pohledávku. Tento účinek nastává v den zahájení řízení.

Podmínky restrukturalizace pohledávek, které jsou zajištěny majetkem dlužníka prostřednictvím hypotéky, zástavy, registrované zástavy, finanční zástavy nebo námořní hypotéky i převodem vlastnického práva k předmětu, pohledávce či jinému právu, mohou být rozlišeny podle priority věřitelů.

14 Jaké jsou podmínky pro skončení insolvenčního řízení a jeho účinky (zejména vyrovnáním)?

Insolvenční řízení prohlásí soud za ukončené, jakmile je proveden konečný plán rozdělení, nebo když byli v průběhu řízení uspokojeni všichni věřitelé.

Ke dni, kdy se rozhodnutí o ukončení insolvenčního řízení stane pravomocným, získá úpadce zpět právo spravovat svůj majetek a nakládat s ním.

Po ukončení insolvenčního řízení jsou zastavena veškerá probíhající řízení zahájená správcem majetkové podstaty za účelem prohlášení jednání provedeného úpadcem, které poškozuje věřitele, za neplatné a vzájemné nároky na úhradu nákladů na řízení zanikají. V ostatních občanskoprávních řízeních úpadce nahradí správce majetkové podstaty.

Během třiceti dnů po oznámení rozhodnutí o skončení insolvenčního řízení může úpadce, který je fyzickou osobou, podat žádost o vytvoření splátkového kalendáře pro uspokojení pohledávek věřitelů (dále jen „splátkový kalendář“) a o osvobození od zbývajících dluhů, které nebyly při insolvenčním řízení zaplacený. Ve stejné lhůtě může úpadce, který je fyzickou osobou, podat návrh na osvobození od dluhů bez vytvoření splátkového kalendáře, pokud je z jeho osobních poměrů zřejmé, že není trvale schopen hradit splátky podle splátkového kalendáře věřitele. Není-li neschopnost hradit splátky podle splátkového kalendáře vyplývající z osobních poměrů úpadce trvalá, soud osvobodí úpadce od dluhů bez vytvoření splátkového kalendáře za předpokladu, že do pěti let ode dne právní moci rozhodnutí o podmíněném osvobození úpadce od dluhů bez návrhu splátkového kalendáře nepodá návrh na vytvoření splátkového kalendáře úpadce ani žádný z věřitelů, v důsledku čehož soud zruší rozhodnutí o podmíněném osvobození úpadce od dluhů bez vytvoření splátkového kalendáře a vytvoří splátkový kalendář poté, co dospěl k závěru, že úpadce již není neschopen hradit splátky podle splátkového kalendáře.

Soud výše uvedenou žádost zamítne, pokud:

1. úpadce sám způsobil svůj úpadek nebo úmyslně podstatným způsobem zvýšil jeho míru, zejména tím, že plýtvá svým majetkem a úmyslně neplnil své splatné závazky;
2. v období deseti let před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení bylo s úpadcem vedeno úpadekové řízení, v němž byly všechny jeho závazky nebo jejich část zrušeny

- s výjimkou případů, kdy je vyhovění návrhu uvedenému v odstavci 1 nebo 1a odůvodněno spravedlností nebo humanitární potřebou.

V rozhodnutí o vytvoření splátkového kalendáře soud určí, zda si úpadce způsobil úpadek sám nebo podstatným způsobem zvýšil jeho míru, a to úmyslně nebo z hrubé nedbalosti, a stanoví, v jakém rozsahu a v jaké lhůtě (nejvýše 36 měsíců) musí úpadce splnit závazky přiznané v seznamu pohledávek a nesplněné v průběhu insolvenčního řízení podle konečných plánů rozdělení a jaká část závazků úpadce vzniklých před vyhlášením úpadku bude po splnění splátkového kalendáře zrušena. Pokud bylo zjištěno, že si úpadce způsobil úpadek sám nebo úmyslně nebo z hrubé nedbalosti zvýšil jeho míru, nesmí být splátkový kalendář vytvořen na dobu kratší než 36 měsíců nebo delší než 84 měsíců. Pokud věřitel uhradil alespoň 70 % svých závazků přiznaných v seznamu pohledávek v důsledku provádění plánů rozdělení a splátkového kalendáře, nesmí být splátkový kalendář vytvořen na dobu delší než jeden rok. Pokud věřitel uhradil alespoň 50 % svých závazků přiznaných v seznamu pohledávek v důsledku provádění plánů rozdělení a splátkového kalendáře, nesmí být splátkový kalendář stanoven na dobu delší než dva roky.

Během provádění splátkového kalendáře nelze zahájit exekuční řízení v souvislosti s pohledávkami, které vznikly před vyhlášením úpadku (vyjma pohledávek vzniklých z povinností uvedených v čl. 370f odst. 2 zákona o insolvenčním řízení a pohledávek, které úpadce neuvedl, pokud se věřitel neúčastnil řízení) a úpadce nesmí provádět žádná právní jednání, která by mohla ohrozit jeho schopnost splátkový kalendář splnit (ve výjimečných případech může soud na žádost úpadce právní jednání schválit).

Do konce dubna každého roku musí úpadce soudu předložit zprávu o plnění splátkového kalendáře za předchozí kalendářní rok, v níž uvede vytvořené příjmy, splacené částky a získaný majetek, jehož hodnota přesahuje průměrnou měsíční odměnu v podnikatelském sektoru, vyjma výplaty dividend ze zisku ve třetím čtvrtletí předchozího roku.

Soud může splátkový kalendář změnit, pokud není úpadce schopen plnit své povinnosti v něm stanovené, a to na žádost úpadce a po jednání s věřiteli. Může též prodloužit období pro splacení dluhů až o 18 měsíců.

Pokud se ekonomická situace úpadce během plnění splátkového kalendáře výrazně zlepšila a toto zlepšení lze připisovat jiným příčinám než zvýšení mezd nebo příjmů vytvářených obchodní činností vykonávanou úpadcem, mohou věřitel a úpadce předložit žádost o změnu splátkového kalendáře. Soud vydá rozhodnutí o změně splátkového kalendáře po jednání s úpadcem a věřitelů zahrnutých do splátkového kalendáře.

Soud může z moci úřední nebo na žádost věřitele zrušit splátkový kalendář, pokud úpadce neplní své povinnosti v něm stanovené, a to po jednání s úpadcem a věřiteli, kteří jsou do splátkového kalendáře zahrnuti, ledaže se jedná o nevýznamné neplnění povinností nebo je osvobození od zbývajících dluhu úpadce odůvodněno na základě spravedlnosti nebo humanitární potřeby. Výše uvedené ustanovení se použije obdobně, pokud úpadce:

1. nepředložil zprávu o plnění splátkového kalendáře ve stanovené lhůtě;
2. ve zprávě o plnění splátkového kalendáře neuvedl vytvořené příjmy nebo získaný majetek;
3. učinil právní jednání, které by mohlo ohrozit jeho schopnost plnit splátkový kalendář, bez souhlasu soudu nebo uvedené jednání nebylo soudem schváleno;
4. zatajil majetek nebo bylo v konečném rozhodnutí shledáno, že učinil právní jednání, které poškodilo věřitele.

Zrušením splátkového kalendáře není úpadce osvobozen od svých závazků.

Soud vydá rozhodnutí, kterým potvrdí splnění splátkového kalendáře a osvobodí úpadce od závazků, které vznikly před vyhlášením úpadku a nebyly uspokojeny provedením splátkového kalendáře poté, co úpadce splnil povinnosti stanovené ve splátkovém kalendáři. Úpadce není osvobozen od vyživovacích nároků, závazků souvisejících s dávkami vyplácenými jako odškodné za způsobení nemoci, pracovní neschopnosti, zdravotního postižení nebo úmrtí, splatných pokut uložených soudem i povinnosti uhradit odškodné za způsobené škody a újmu, povinnosti uhradit dodatečné odškodné nebo hotovostní dávky uložené soudem jako trestní nebo probační opatření i povinnosti uhradit odškodné v důsledku trestného činu nebo přestupku potvrzeného pravomocným rozsudkem a pohledávek, které úpadce úmyslně neuvedl, pokud se věřitel neúčastnil řízení.

Změny právních vztahů učiněné podle ustanovení zákona o insolvenčním řízení jsou pro úpadce a druhou stranu závazné i po ukončení insolvenčního řízení, nestanoví-li ustanovení zvláštního legislativního aktu jinak.

Restrukturalizační řízení je ukončeno, jakmile se rozhodnutí soudu schvalující nebo zamítající dohodu o vyrovnání stane pravomocným. V takovém případě také dlužník opět získá právo spravovat svůj majetek, pokud byl tohoto práva zbaven nebo bylo omezeno, nestanoví-li dohoda o vyrovnání jinak (článek 171 zákona o restrukturalizaci).

Po provedení vyrovnání nebo vymožení pohledávek zahrnutých do vyrovnání vydá soud na žádost dlužníka, orgánu dohledu nad vyrovnáním či jiné osoby oprávněné podle dohody o vyrovnání provádět vyrovnání nebo na jeho provádění dohlížet rozhodnutí potvrzující provedení vyrovnání (článek 172 zákona o restrukturalizaci).

15 Jaká práva mají věřitelé po skončení insolvenčního řízení?

Jestliže je po ukončení insolvenčního řízení vedeného proti fyzické osobě vykonávající hospodářskou nebo profesní činnost vytvořen splátkový kalendář, může věřitel požádat soud o zrušení splátkového kalendáře, pokud úpadce neplní své povinnosti v něm stanovené nebo ve stanovené lhůtě nepředloží zprávu o plnění splátkového kalendáře, ve zprávě o plnění splátkového kalendáře neuvede vzniklé příjmy nebo získaný majetek, bez souhlasu soudu učiní právní jednání, které by mohlo ohrozit jeho schopnost plnit splátkový kalendář, nebo dané jednání soud neschválí, neuvede svůj majetek nebo je v pravomocném rozhodnutí shledáno, že učinil právní jednání, kterým poškodil věřitele (článek 370e zákona o insolvenčním řízení). Kromě toho může věřitel po ukončení nebo zastavení insolvenčního řízení požádat o vydání výpisu ze seznamu pohledávek schváleného insolvenčním soudcem, v němž je uvedena pohledávka a částka, kterou na ni věřitel obdržel, a který má být prohlášen za vykonatelný za účelem vymáhání (v exekučním řízení) závazků, které nebyly uhrazeny v insolvenčním řízení (článek 264 zákona o insolvenčním řízení).

V restrukturalizačním řízení může věřitel požádat soud o zrušení dohody o vyrovnání, pokud dlužník neplní její ustanovení nebo je zřejmé, že vyrovnání nebude provedeno (má se za to, že vyrovnání nebude provedeno, pokud dlužník neplní závazky vzniklé po schválení dohody o vyrovnání). Žadatel se může proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti odvolat (článek 176 zákona o restrukturalizaci).

Je-li dohoda o vyrovnání zrušena nebo skončí její platnost, mohou stávající věřitelé vymáhat své pohledávky v původní výši a částky vyplacené na základě dohody o vyrovnání se do nich započtou. Hypotéka, zástava, registrovaná zástava, finanční zástava nebo námořní hypotéka zajišťuje pohledávku do výše, která musí být teprve uspokojena (článek 179 zákona o restrukturalizaci).

16 Kdo ponese náklady vzniklé v insolvenčním řízení?

Insolvenční řízení v zásadě tvoří dvě fáze, tj. řízení o vyhlášení úpadku a řízení po vyhlášení úpadku.

Náklady na řízení o vyhlášení úpadku jsou uhrazeny nejprve ze zálohy, kterou zaplatil navrhovatel a která je rovna průměrné měsíční odměně v podnikatelském sektoru bez výplaty dividend ze zisku ve třetím čtvrtletí předchozího roku v souladu s oznámením ředitele Ústředního statistického úřadu. Je-li řízení zahájeno na základě návrhu věřitele, nese náklady úpadce, je-li vyhlášen úpadek nebo je-li návrh zamítnut z důvodu nedostatečné majetkové podstaty.

Náklady na řízení po vyhlášení úpadku se hradí z majetkové podstaty. Je-li majetek dlužníka v platební neschopnosti nedostatečný k pokrytí nákladů na řízení nebo stačí pouze k pokrytí těchto nákladů, soud návrh na zahájení insolvenčního řízení zamítne.

Věřitel nemá nárok na náhradu nákladů vzniklých v insolvenčním řízení. Náklady vzniklé věřiteli v řízení zahájeném námitkou proti uznání pohledávky jiného věřitele se však hradí, pokud bylo v důsledku námítky uznání sporné pohledávky zamítnuto. Zálohy na náklady řízení zaplacené na žádost insolvenčního soudce nebo na základě usnesení schůze věřitelů se rovněž nahrazují, pokud k tomu postačují prostředky majetkové podstaty. Věřitel, který přihlásí pohledávku po stanovené lhůtě, nese paušální náklady insolvenčního řízení vzniklé v důsledku této přihlášky ve výši odpovídající 15 % průměrné měsíční mzdy v podnikatelské sféře vyhlášené ředitelem Ústředního statistického úřadu s výjimkou výplaty dividendy ze zisku za třetí čtvrtletí předchozího roku, a to i v případě, kdy k prodloužení došlo bez zavinění věřitele, ledaže by přihlášení pohledávky po lhůtě bylo způsobeno tím, že správce majetkové podstaty opravil doklad týkající se vrácení nebo jiného vypořádání.

Náklady na restrukturalizační řízení nese dlužník. Náklady, které má zaplatit dlužník zbavený práva spravovat svůj majetek, uhradí insolvenční správce na žádost soudu nebo insolvenčního soudce.

Účastníci řízení nesou náklady spojené s jejich účastí.

Náklady na řízení zahájené na základě námítky proti zahrnutí pohledávky jiného věřitele hradí dlužník namítajícím věřiteli, je-li na základě dotčené námítky napadená pohledávka vyřazena, pokud zahrnutí pohledávky na seznam pohledávek nenapadl dlužník v prohlášení předloženém podle čl. 86 odst. 2 bodu 9 zákona o restrukturalizaci nebo pokud námitku nepodal dlužník.

17 Jaká pravidla platí pro neplatnost, odporovatelnost nebo neúčinnost právních jednání poškozujících společný zájem věřitelů?

V insolvenčním řízení jsou právní jednání provedená úpadcem v souvislosti s majetkovou podstatou neplatná. Pokud úpadek nakládá s celým dědictvím či dědičným podílem nebo jeho částí, je toto jednání také neplatné, stejně jako nakládání s podílem na předmětu, který je součástí dědictví, a souhlas úpadce s tím, aby jiný dědic nakládal s podílem na předmětu, který je součástí dědictví.

Níže uvedená jednání musí schválit výbor věřitelů, jinak jsou neplatná (článek 206 zákona o insolvenčním řízení):

1. pokračující řízení podnikem správcem majetkové podstaty, má-li trvat déle než tři měsíce po vyhlášení úpadku;
2. upuštění od prodeje podniku jako celku;
3. přímý prodej majetku, který je součástí majetkové podstaty;
4. sjednávání půjček nebo úvěrů a zatěžování majetku úpadce omezenými vlastnickými právy;
5. uznání, upuštění od uzavření dohody o vyrovnání napadených pohledávek a předložení sporu rozhodčímu soudu.

Výjimku lze uplatnit, má-li být některé z výše uvedených jednání provedeno okamžitě a týká se částky, jejíž hodnota nepřekračuje 10 000 PLN, v takovém případě může správce majetkové podstaty, orgán soudního dohledu nebo insolvenční správce dotčené jednání učinit bez souhlasu výboru.

Souhlas výboru věřitelů se dále nevyžaduje v případě prodeje movitého majetku, jestliže odhadovaná hodnota veškerého movitého majetku zahrnutého do majetkové podstaty podle soupisu nepřesahuje 50 000 PLN,

a v případě prodeje pohledávek a dalších práv, pokud nominální hodnota všech pohledávek a dalších práv zahrnutých do majetkové podstaty podle soupisu nepřesahuje 50 000 PLN. To platí také pro souhlas s prodejem pohledávek a dalších práv, pokud nominální hodnota všech pohledávek a dalších práv zahrnutých do majetkové podstaty uvedených v seznamu pohledávek nepřekročí 50 000 PLN.

Zápis do katastru nemovitostí nebo jiného rejstříku o zatížení majetku úpadce omezeným věcným právem učiněný bez souhlasu požadovaného podle odstavce 1 se vymaže z moci úřední. Základem pro výmaz je pravomocné rozhodnutí insolvenčního soudce o tom, že je zápis nepřípustný (čl. 206 odst. 5 zákona o insolvenčním řízení).

Insolvenční soudce stanoví jednání, která nesmí vykonávat správce majetkové podstaty bez jeho souhlasu nebo bez souhlasu výboru věřitelů. To znamená, že insolvenční soudce může rozšířit seznam jednání uvedený v článku 206, která vyžadují souhlas výboru věřitelů, jinak jsou neplatná.

Právní jednání, jimiž úpadce nakládal se svým majetkem během dvanácti měsíců před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení, jsou neplatná, byla-li provedena zdarma nebo za úplatu, ale hodnota plnění úpadce významně přesahovala protiplnění, které úpadce získal či které pro něj nebo třetí stranu bylo vyhrazeno. Toto pravidlo se obdobně použije pro soudní urovnání, uznání pohledávky nebo vzdání se pohledávky.

Zajištění dluhu a splacení dluhu, který není splatný, také nemá žádný účinek, pokud je provede úpadce během šesti měsíců před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení. Strana, která platbu či zajištění obdržela, však může formou nároku nebo námítky požadovat uznání tohoto jednání za platné, pokud nevěděla o existenci důvodů pro vyhlášení úpadku v okamžiku, kdy uvedené jednání bylo učiněno.

Výše uvedená pravidla se neuplatní na zajištění poskytnutá před vyhlášením úpadku v souvislosti s termínovanými finančními operacemi, půjčky na finanční nástroje nebo prodej cenných papírů v rámci repo obchodů podle čl. 85 odst. 1.

Na žádost třetí strany může insolvenční soudce nařídit, aby vzájemné plnění dané osoby bylo z majetkové podstaty vráceno, pokud bylo toto plnění poskytnuto v souvislosti s právním jednáním uvedené třetí strany a úpadce ohledně majetku zahrnutého do majetkové podstaty. Na tento typ plnění se obdobně použijí ustanovení o neoprávněném plnění. Vrácení uvedeného plnění může být nařízeno, pokud k právnímu jednání došlo po vyhlášení úpadku a před zveřejněním rozhodnutí o úpadku v rejstříku a třetí strana při vynaložení náležité péče nemohla o vyhlášení úpadku vědět.

Postoupení budoucí pohledávky nemá žádný účinek ve vztahu k majetkové podstatě, pokud pohledávka vznikla po vyhlášení úpadku, ledaže byla dohoda o postoupení pohledávky uzavřena do šesti měsíců před podáním písemného návrhu na zahájení insolvenčního řízení a datum dohody je ověřené.

Právní jednání provedené ve vztahu k majetkové podstatě za úplatu prohlásí insolvenční soudce z moci úřední nebo na žádost správce majetkové podstaty za neplatné, pokud je úpadce učinil během šesti měsíců před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení se svým manželem/manželkou, pokrevním příbuzným nebo příbuzným spřízněným sňatkem v linii přímé, pokrevním příbuzným nebo příbuzným spřízněným sňatkem v pobočné linii až do druhého stupně, s osobou, která je ve vztahu s úpadcem, žije s ním ve společné domácnosti nebo je jeho adoptivním rodičem či dítětem, ledaže druhá strana podílející se na uvedeném jednání prokáže, že nebyly poškozeny zájmy věřitelů. Proti rozhodnutí insolvenčního soudce se lze odvolat.

Výše uvedené pravidlo se použije také na jednání, které úpadce učinil se společností, v níž je členem představenstva nebo jediným společníkem či akcionářem, a se společnostmi, v nichž jsou osoby uvedené v předchozím odstavci členy představenstva nebo jedinými společníky či akcionáři. Obdobně se použije také na jednání provedená úpadcem, který je společností nebo právnickou osobou, byla-li provedena s jeho společníky, jejich zástupci či manžely/manželkami a s přidruženými společnostmi, jejich společníky a zástupci a manžely/manželkami těchto osob, a na jednání úpadce, který je společností, provedená s jinou společností, pokud jedna z nich byla mateřskou společností, nebo pokud uvedená společnost je mateřskou společností úpadce i druhé strany jednání.

Insolvenční soudce z moci úřední nebo na žádost správce majetkové podstaty prohlásí určitou část odměny, která je splatná za období před vyhlášením úpadku, ale ne více než šest měsíců před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení, za neplatnou ve vztahu k majetkové podstatě, pokud odměna za práci vykonanou

osobou zastupující úpadce nebo zaměstnancem zajišťujícím řízení podniku nebo odměna osoby poskytující služby spojené s řízením podniku úpadce nebo dohledem nad ním specifikované v pracovní smlouvě, smlouvě o poskytování služeb nebo rozhodnutí správního orgánu úpadce přijatém před vyhlášením úpadku je významně vyšší než průměrná odměna za tento typ práce či služeb a není odůvodněna objemem práce, a to i tehdy, pokud odměna již byla vyplacena.

Insolvenční soudce může prohlásit odměnu výše uvedených osob za období po vyhlášení úpadku za zcela či částečně neplatnou ve vztahu k majetkové podstatě, pokud není odůvodněna objemem práce z důvodu převzetí správy správcem majetkové podstaty.

Na žádost správce majetkové podstaty insolvenční soudce také prohlásí za neplatná ve vztahu k majetkové podstatě tato jednání:

- zatížení majetku úpadce hypotékou, zástavou, registrovanou zástavou nebo námořní hypotékou, pokud úpadce nebyl osobním dlužníkem zajištěného věřitele a břemeno bylo stanoveno během dvanácti měsíců před podáním návrhu na zahájení insolvenčního řízení a úpadci nebylo v souvislosti s tímto břemenem poskytnuto žádné plnění,
- zatížení majetku úpadce hypotékou, zástavou, registrovanou zástavou nebo námořní hypotékou, pokud bylo věcné břemeno stanoveno výměnou za plnění o hodnotě nepoměrně nižší v porovnání s hodnotou stanoveného zajištění,
- výše uvedená břemena bez ohledu na hodnotu plnění, pokud zajišťují dluhy osob uvedených v článku 128 zákona o insolvenčním řízení (osob blízkých či příbuzných úpadci), neprokáže-li druhá strana, že zájmy věřitelů nebyly poškozeny,
- smluvní pokuty stanovené za neplnění nebo nesprávné plnění povinnosti, pokud úpadce povinnost z velké části splnil nebo pokud je smluvní pokuta zjevně nadsazená.

Právní jednání provedená úpadcem, která poškozují věřitele, v záležitostech neupravených zákonem o insolvenčním řízení se obdobně řídí ustanoveními občanského zákoníku o ochraně věřitelů před platební neschopností dlužníka.

V restrukturalizačním řízení vyžadují podle článku 129 zákona o restrukturalizaci tato jednání souhlas výboru věřitelů, jinak jsou neplatná:

- zatížení částí vyrovnací nebo sanační podstaty hypotékou, zástavou, registrovanou zástavou nebo námořní hypotékou za účelem zajištění pohledávky, která není předmětem vyrovnání,
- převod vlastnického práva k věci nebo právu za účelem zajištění pohledávky, která není předmětem vyrovnání,
- zatížení částí vyrovnací nebo sanační podstaty jinými právy,
- sjednání úvěru nebo půjčky,
- uzavření smlouvy o pronájmu podniku dlužníka nebo organizační složky tohoto podniku či jiné podobné dohody, (Výše uvedená jednání provedená se souhlasem výboru věřitelů nelze považovat za neplatná ve vztahu k majetkové podstatě)
- prodej nemovitosti nebo jiného majetku, jehož hodnota přesahuje 500 000 PLN, dlužníkem.

Ustanovení smlouvy, jíž je dlužník stranou, která znemožňuje či ohrožuje splnění cíle zrychleného vyrovnacího řízení, jsou ve vztahu k vyrovnací podstatě neplatná (článek 248, článek 273, článek 297 zákona o restrukturalizaci).

V sanačním řízení jsou právní jednání dlužníka, jejichž prostřednictvím nakládá se svým majetkem, neplatná ve vztahu k sanační podstatě, pokud hodnota plnění poskytnutého dlužníkem je významně vyšší než hodnota plnění poskytnutého dlužníkovi nebo vyhrazeného pro dlužníka nebo pro třetí stranu, pokud uvedená jednání proběhla během dvanácti měsíců před podáním návrhu na zahájení sanačního řízení. Toto pravidlo se obdobně použije pro soudní urovnání, uznání pohledávky nebo vzdání se pohledávky.

Zajištění ve vztahu k sanační podstatě jsou také neplatná, pokud nebyla poskytnuta v přímé souvislosti s plněním poskytnutým dlužníkovi, pokud byla poskytnuta dlužníkem během dvanácti měsíců před podáním návrhu na zahájení sanačního řízení, jejich hodnota je ke dni poskytnutí zajištění více než o polovinu vyšší než hodnota zajištěného plnění poskytnutého dlužníkovi společně s vedlejšími pohledávkami uvedenými v dokumentu, který je základem stanovení zajištění, stanovená během dvanácti měsíců před podáním návrhu na

zahájení sanačního řízení (článek 304 zákona o restrukturalizaci).

V sanačním řízení insolvenční soudce z moci úřední nebo na žádost insolvenčního správce prohlásí určitou část odměny, která je splatná za období před vyhlášením úpadku, ale ne více než tři měsíce před podáním návrhu na zahájení sanačního řízení, za neplatnou ve vztahu k sanační podstatě, pokud odměna za práci vykonanou zástupcem dlužníka nebo zaměstnancem dlužníka zajišťujícím řízení podniku nebo odměna osoby poskytující služby spojené s řízením podniku dlužníka nebo dohledem nad ním specifikované v pracovní smlouvě, smlouvě o poskytování služeb nebo rozhodnutí správního orgánu dlužníka uzavřených nebo přijatých před zahájením sanačního řízení je významně vyšší než průměrná odměna za tento typ práce či služeb a není odůvodněna objemem práce, a to i tehdy, pokud odměna již byla vyplacena. Insolvenční soudce může prohlásit odměnu výše uvedených osob, která je splatná za období po zahájení sanačního řízení, za zcela či částečně neplatnou ve vztahu k sanační podstatě, pokud není odůvodněna objemem práce z důvodu převzetí správy insolvenčním správcem (článek 305 zákona o restrukturalizaci).

Insolvenční správce může zahájit řízení na prohlášení jednání za neplatná a další řízení, v nichž je pohledávka založena na neplatnosti jednání. Jednání nemůže být prohlášeno za neplatné po uplynutí jednoho roku od zahájení sanačního řízení, pokud tato pravomoc nezanikla dříve podle [občanského zákoníku](#). Uvedená lhůta se nepoužije, byl-li návrh na prohlášení jednání za neplatné učiněn formou námítky. Právní jednání provedená úpadcem, která poškozují věřitele, v záležitostech neupravených výše uvedenými ustanoveními mohou být napadena podle ustanovení [občanského zákoníku](#) o ochraně věřitelů před platební neschopností dlužníka (články 306–308 zákona o restrukturalizaci).

■ Poslední aktualizace: 20/05/2026

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.